

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

NÁLEZ

Ústavného súdu Slovenskej republiky

V mene Slovenskej republiky

I. ÚS 274/2024-25

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu Miloša Maďara a zo sudcov Jany Baricovej a Miroslava Duriša (sudca spravodajca) v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľa [REDAKOVANÉ], narodeného [REDAKOVANÉ], zastúpeného JUDr. Milanom Kuzmom, advokátom, Floriánska 16, Košice, proti postupu Mestského súdu Košice v konaní sp. zn. K2-3T/55/2008 a proti uzneseniu Krajského súdu v Košiciach sp. zn. 7To/10/2023 z 15. marca 2023 takto

r o z h o d o l :

1. Postupom Mestského súdu Košice v konaní vedenom pod sp. zn. K2-3T/55/2008 **bolo porušené** základné právo sťažovateľa na prerokovanie jeho veci bez zbytočných prietahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a právo na prejednanie jeho záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd.
2. Sťažovateľovi **priznáva** finančné zadostučinenie v sume **9 000 eur**, ktoré **je** mu Mestský súd Košice **povinný** zaplatiť do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.
3. Mestský súd Košice **je povinný** nahradiť sťažovateľovi trovy konania v sume **856,75 eur** a zaplatiť ich právnomu zástupcovi sťažovateľa do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.
4. Vo zvyšnej časti ústavnej sťažnosti **nevyhovuje**.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavná sťažnosť sťažovateľa a skutkový stav veci

1. Ústavnému súdu bola 2. apríla 2024 doručená ústavná sťažnosť sťažovateľa vo veci namietaného porušenia základného práva na prerokovanie jeho veci bez zbytočných prietahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva na prejednanie jeho záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) postupom mestského súdu v konaní vedenom pod sp. zn. K2-3T/55/2008

a uznesením krajského súdu sp. zn. 7To/10/2023 z 15. marca 2023. Sťažovateľ navrhuje priznať mu finančné zadosťučinenie v sume 25 000 eur a náhradu trov konania.

2. Z ústavnej sťažnosti vyplýva, že uznesením vyšetrovateľa zo 14. decembra 2005 bolo sťažovateľovi vznesené obvinenie pre trestný čin neodvedenia dane a poistného podľa § 148a ods. 1, ods. 2 písm. a) Trestného zákona. Po skončení vyšetrovania prokurátor podal 24. apríla 2006 obžalobu Okresnému súdu Košice II.

3. Na prvom hlavnom pojednávaní 23. júna 2008 okresný súd vylúčil trestnú vec sťažovateľa sp. zn. 3T/35/2006 na samostatné konanie (ďalej bola vec vedená pod sp. zn. 3T/55/2008). Okresný súd následne s odstupom viac ako ôsmich rokov od podania obžaloby nariadil termíny hlavných pojednávaní: 16. septembra 2014 (odročené bez prejednanie veci z dôvodu ospravedlnenia substitučne poverenej obhajkyne), 25. novembra 2014 (okresný súd vypočul svedkov), 29. januára 2015, 17. marca 2015, 24. septembra 2015 (všetky odročené bez prejednanie veci z dôvodu na strane súdu), 23. marca 2017 (okresný súd vypočul svedka), 5. mája 2017 (odročené bez prejednanie veci z dôvodu na strane súdu), 31. mája 2018 a 27. septembra 2018 (obe odročené bez prejednanie veci), 13. decembra 2018, 4. júna 2019 (okresný súd vypočul svedka), 3. októbra 2019 (odročené bez prejednanie veci na neurčito).

4. Okresný súd uznesením z 3. januára 2023 podľa § 290 ods. 1 Trestného poriadku a z dôvodu podľa § 281 ods. 1 Trestného poriadku s poukazom na § 9 ods. 1 písm. g) Trestného poriadku zastavil trestné stíhanie proti sťažovateľovi, pretože tak ustanovuje medzinárodná zmluva, ktorou je Slovenská republika viazaná.

5. Proti uzneseniu z 3. januára 2023 podala prokurátorka sťažnosť, o ktorej rozhodol krajský súd napadnutým uznesením z 15. marca 2023 tak, že uznesenie okresného súdu zrušil a vec vrátil súdu prvého stupňa a uložil mu, aby vo veci konal a rozhodol.

6. Mestský súd na hlavnom pojednávaní 19. marca 2024 uznesením podľa § 290 ods. 1 Trestného poriadku a z dôvodu podľa § 281 ods. 1 Trestného poriadku s poukazom na § 9 ods. 1 písm. g) Trestného poriadku zastavil trestné stíhanie proti sťažovateľovi, pretože tak ustanovuje vyhlásená medzinárodná zmluva, ktorou je Slovenská republika viazaná. Proti uzneseniu mestského súdu z 19. marca 2024 prokurátor zhlásil sťažnosť.

II.

Argumentácia sťažovateľa

7. Podstatou argumentácie sťažovateľa je námietka, že mestský súd (pôvodne okresný súd) v napadnutom trestnom konaní ani do dnešného dňa nerozhodol o vine a treste sťažovateľa, t. j. ani po uplynutí 18 rokov. Krajský súd napadnutým uznesením zrušil uznesenie mestského súdu o zastavení trestného stíhania sťažovateľa, čím spôsobil zbytočné prieťahy v napadnutom trestnom konaní. Na tomto základe došlo k porušeniu označených práv sťažovateľa podľa ústavy a dohovoru.

8. Primeraná rýchlosť konania je jednou z podmienok spravodlivého procesu v širšom zmysle slova. Príliš dlhé konanie ohrozuje jeho účinnosť a kredibilitu. V trestných veciach oslabuje výchovný účinok konania, vytráca sa základný vzťah medzi trestným činom a trestom, obvinený je ponechaný príliš dlho v neistote o svojom osude. Zásahy do jeho občianskych práv a slobôd trvajú príliš dlho. Pomalá spravodlivosť je odmietnutá spravodlivosť.

9. Od vznesenia obvinenia má obvinený právo, aby sa v jeho trestnej veci rozhodlo bez zbytočných prieťahov a v primeranej lehote. V prerokúvanej veci je začiatok lehoty daný uznesením o vznesení obvinenia zo 14. decembra 2005, trestné stíhanie teda trvá viac ako 18 rokov a 4 mesiace. Vec nie je do dnešného dňa právoplatne skončená.

10. Vec nie je právne ani skutkovo zložitá, ide o bežnú agendu trestných súdov. Sťažovateľ bol k dispozícii orgánom činným v trestnom konaní, nijako nezapríčinil doterajšiu dĺžku konania.

11. Konanie pred okresným súdom trvá už viac ako 17 rokov. Uvedená extrémne dlhá doba je zapríčinená nečinnosťou okresného súdu, hlavné pojednávanie nariadil po ôsmich rokoch od podania obžaloby. Nariadil v priemere tri hlavné pojednávania za rok, ktoré ale v prevažnej miere boli odročené bez prejednávania veci. Neexistuje žiaden relevantný dôvod, ktorý by mohol ospravedlniť celkovú dĺžku napadnutého konania.

12. K dĺžke konania prispel aj krajský súd, ktorý „*bez uvedenia relevantného dôvodu*“ zrušil uznesenie okresného súdu o zastavení trestného stíhania a vrátil vec súdu prvého stupňa na nové prejednanie a rozhodnutie. Z pohľadu krajského súdu ide o vedomé porušovanie označených práv. Sťažovateľ poukazuje na judikatúru Najvyššieho súdu Slovenskej republiky, podľa ktorej napr. trestné konanie už v trvaní ôsmich rokov je dôvodom na zastavenie trestného stíhania (rozhodnutia sp. zn. 4Tost/1/2017 z 29. decembra 2017 a sp. zn. 3Tz/2/2003 z 13. marca 2003). Doba desiatich rokov od spáchania obžalobného skutku môže nadobudnúť charakter odopretia spravodlivosti [*denegatio iustitiae* (uznesenie sp. zn. 1Tost/12/2012 zo 16. mája 2012)].

13. Obvinenie za daný skutok je veľmi vážne, sťažovateľ žije v neistote a nesie váhu tohto obvinenia viac ako 18 rokov. Porušenie označených práv sťažovateľa už nemožno napraviť. Uvedená okolnosť „*dolieha na sťažovateľa osobitne nepriaznivo, trpí pocitom právnej neistoty, bezmocnosti, krivdy a bola u neho v podstate negovaná dôvera v možnosť poskytnutia spravodlivosti v štáte... Pocity sťažovateľa spôsobené porušením jeho základných práv a ich prežitie nie je možné navrátiť späť a zhojiť inak ako priznaním finančného zadosťučinenia...*“. Vzhľadom na význam predmetu konania pre sťažovateľa, celkovú dĺžku napadnutého konania, povahu veci, právnu kvalifikáciu skutku a aj na to, že v tejto chvíli nemožno predpokladať, ako sa bude napadnuté konanie ďalej vyvíjať, považuje sťažovateľ uplatnenú sumu finančného zadosťučinenia za primeranú.

14. Ústavný súd ústavnú sťažnosť sťažovateľa predbežne prerokoval a uznesením č. k. I. ÚS 274/2024-12 z 28. mája 2024 ju v celom rozsahu podľa § 56 ods. 5 zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) prijal na ďalšie konanie.

III.

Vyjadrenia mestského súdu a krajského súdu

III.1. Vyjadrenie mestského súdu:

15. Na výzvu ústavného súdu na vyjadrenie k ústavnej sťažnosti reagoval podpredseda mestského súdu, ktorý v podaní sp. zn. 1 SprV 663/2024 z 11. júna 2024 doplnil vyjadrenie zákonnej sudkyne, pričom uviedol, že predmetná trestná vec nie je právne ani skutkovo zložitá a sťažovateľ a jeho

obhajca svojim správaním nespôsobili vznik zbytočných prietáhov. K postupu súdu uviedol, že obžaloba bola podaná pôvodne okresnému súdu 24. apríla 2006, ktorý vec vylúčil zo spoločného konania na hlavnom pojednávaní 23. júna 2008. Nasledujúce hlavné pojednávanie nariadil na 16. september 2014. Ide o nepochybne dlhú a objektívne neakceptovateľnú dobu, bola však spôsobená tým, že proti sťažovateľovi sa viedlo viacero konaní pred súdom, preto súd vyčkával na právoplatné skončenie týchto vecí pre súbeh trestnej činnosti, čo je zrejmé z úradných záznamov (č. l. 423 až 429 spisu). Hlavné pojednávanie nariadil až na základe sťažnosti pre nečinnosť jednej zo strán (nie sťažovateľa; č. l. 431, 432 spisu). Viac súbežných trestných stíhaní spôsobil nepochybne sťažovateľ. Nepodanie sťažnosti podľa § 55 ods. 3 Trestného poriadku svedčí o tom, že nečinnosť súdu nepociťoval ako zásah do svojho práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov. Jeho ústavná sťažnosť je v týchto súvislostiach paradoxná. Sťažovateľ bol celý čas zastúpený advokátom (obhajcom).

16. Okresný súd následne nariaďoval hlavné pojednávania a odročoval ich bez meritórneho rozhodnutia z dôvodov na strane súdu. Súbeh trestných konaní však neumožňoval vo veci meritórne rozhodnúť, čo sťažovateľ nijako nereflektuje v ústavnej sťažnosti. Okresný súd napokon uznesením z 3. januára 2023 zastavil trestné stíhanie proti sťažovateľovi, čím poskytol účinnú ochranu označeným právam sťažovateľa, ktorých porušenia sa domáha ústavnou sťažnosťou. Z odôvodnenia uvedeného rozhodnutia vyplývajú dôvody postupu súdu najmä v kontexte rozhodnutia v neprimeranej lehote z dôvodu súbehu trestných vecí. Ani na uvedené skutočnosti sťažovateľ nijako nereaguje, hoci mu museli byť známe. Následné zrušenie uznesenia o zastavení trestného stíhania na základe sťažnosti prokurátora sťažnostným súdom a v poradí druhé zastavenie trestného stíhania 19. marca 2024 prvostupňovým súdom (po zmene zákonného sudcu) už nemalo zásadný vplyv na možné porušenie označených práv. Prvostupňový súd teda aj opakovane poskytol sťažovateľovi účinnú ochranu ním označených práv. Ústavnou sťažnosťou sa domáha porušenia svojho práva rozhodnúť jeho trestnú vec v primeranej lehote „*absurdne... aj za cenu porušenia hmotnoprávných ustanovení trestného práva.*“. Postupom prvostupňového súdu nedošlo k porušeniu označených práv sťažovateľa.

17. Podpredseda mestského súdu pripojil aj vyjadrenie zákonnej sudkyne, ktorá uviedla, že po vylúčení veci boli nariadené hlavné pojednávania na 16. september 2014, 25. november 2014, 29. január 2015, 17. marec 2015, 23. marec 2017, 5. máj 2017, 31. december 2017, 4. jún 2018 a 3. október 2019. Následne bolo hlavné pojednávanie odročené na neurčito.

18. Po zrušení prvého uznesenia o zastavení trestného stíhania sa vec vrátila a bola pridelená novému senátu 3. apríla 2023. Hlavné pojednávanie bolo 30. augusta 2023 nariadené na 4. október 2023. Asistentka senátu uvedený pokyn nerealizovala, o čom je úradný záznam v spise. Následne bolo nariadené hlavné pojednávanie na 11. január 2024, ktoré bolo odročené pre neprítomnosť sťažovateľa a obhajcu (nevykázané doručenie predvolania). Mestský súd nariadil hlavné pojednávanie na 19. marec 2024, na ktorom opätovne zastavil trestné stíhanie. Uznesenie bolo riadne a včas vypracované. Prokurátor podal proti tomuto uzneseniu sťažnosť, preto bude spis predložený sťažnostnému súdu na rozhodnutie.

III.2. Vyjadrenie krajského súdu:

19. Na výzvu ústavného súdu na vyjadrenie k ústavnej sťažnosti reagovala predsedníčka krajského súdu podaním sp. zn. 1 SprV 571/2024 z 28. júna 2024, pričom namietla, že krajský súd svojím kasačným rozhodnutím z 15. marca 2023 neporušil označené práva sťažovateľa. Trestná vec sťažovateľa bola predložená 31. januára 2023 krajskému súdu, ktorý na neverejnom zasadnutí 15. marca 2023 rozhodol. Toto uznesenie bolo elektronicky podpísané a expedované 31. marca 2023 (nesprávne uvedený rok 2024, pozn.). O sťažnosti rozhodujúci senát krajského súdu sa oboznámil so spisom a s ostatnými pripojenými trestnými spismi (celkovo 7), ktoré mali vecný súvis s napadnutým uznesením predloženým na sťažnostné konanie. Dĺžka konania na krajskom súde v súhrne nepresiahla dobu dvoch mesiacov.

20. Vo vzťahu k druhej argumentačnej línii (neuvedenie dôvodov kasácie) zdôraznila, že pri posudzovaní dôvodnosti zastavenia trestného stíhania na vymedzenom právnom základe sa zohľadňujú tri kritériá – právna a faktická zložitosť veci, správanie účastníkov súdneho konania a postup súdu. V uznesení okresného súdu o zastavení trestného stíhania z 3. januára 2023 tieto otázky neboli ani minimálne špecifikované, čo predstavovalo základný materiálny dôvod na zrušenie tohto rozhodnutia. Ďalším dôvodom boli procesné pochybenia špecifikované v uznesení krajského súdu.

21. Aktuálne je trestná vec sťažovateľa právoplatne skončená. Na neverejnom zasadnutí 25. júna 2024 krajský súd podľa § 193 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku zamietol sťažnosť prokurátora proti uzneseniu mestského súdu z 19. marca 2024 o zastavení trestného stíhania. Ústavnú sťažnosť považuje za nedôvodnú.

IV.

Posúdenie dôvodnosti ústavnej sťažnosti

22. Ústavný súd v súlade s § 58 ods. 3 zákona o ústavnom súde upustil od ústneho pojednávania vo veci ústavnej sťažnosti, keďže na základe podaní mestského súdu a sťažovateľa dospel k záveru, že od ústneho pojednávania nemožno očakávať ďalšie objasnenie veci.

23. Podstatou argumentácie sťažovateľa je námietka porušenia základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru postupom mestského súdu (pôvodne okresného súdu) v napadnutom konaní, ktorého predmetom je rozhodovanie o vine a treste sťažovateľa na základe obžaloby podanej prokurátorom.

24. Ústavný súd si pri výklade základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov garantovaného v čl. 48 ods. 2 ústavy osvojil judikatúru Európskeho súdu pre ľudské práva (ďalej len „ESLP“) k čl. 6 ods. 1 dohovoru, pokiaľ ide o právo na prejednanie záležitosti v primeranej lehote, preto v obsahu týchto práv nemožno vidieť zásadnú odlišnosť (II. ÚS 55/98, I. ÚS 132/03, IV. ÚS 105/07, IV. ÚS 90/2010). Z toho vyplýva, že právne východiská, na základe ktorých ústavný súd preskúmava, či došlo k ich porušeniu, sú vo vzťahu k označeným právam identické.

25. Ústavný súd pri rozhodovaní o ústavných sťažnostiach namietajúcich porušenie už citovaných práv vychádza zo svojej ustálenej judikatúry, v súlade s ktorou účelom základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov je odstránenie stavu právnej neistoty, v ktorej sa nachádza osoba domáhajúca sa rozhodnutia všeobecného súdu. Samotným prerokovaním

veci na súde sa právna neistota osoby domáhajúcej sa rozhodnutia neodstraňuje. K stavu právnej istoty dochádza zásadne až právoplatným rozhodnutím súdu alebo iným zákonom predvídaným spôsobom, ktorý znamená nastolenie právnej istoty inak ako právoplatným rozhodnutím súdu (IV. ÚS 221/04).

26. Podľa ústavného súdu právo na konanie bez zbytočných prietáhov zaručené čl. 48 ods. 2 ústavy a čl. 6 ods. 1 dohovoru sa v prípade konania pred orgánmi činnými v trestnom konaní chráni po začatí trestného stíhania, keď sa občan stáva účastníkom tohto konania buď ako obvinený, alebo poškodený (II. ÚS 41/98, II. ÚS 20/02). Účel základného práva na konanie bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, ktorým je predovšetkým odstránenie stavu právnej neistoty nielen obvineného, ale aj poškodeného ako strán v trestnom konaní, sa sleduje konaním a rozhodovaním príslušných orgánov v primeranej lehote (III. ÚS 99/02). Samotným prerokovaním veci na súde sa právna neistota strán v trestnom konaní neodstraňuje. K stavu právnej istoty dochádza zásadne až právoplatným rozhodnutím súdu o vine, resp. nevine obžalovaného a na tento výrok nadväzujúcimi ďalšími výrokmi nastoľujúcimi práva a povinnosti. Primeraná lehota na konanie v trestných veciach sa v dôsledku mimoriadne citlivého zásahu do sféry osobných práv a slobôd, ktorý je s priebehom trestného procesu spojený, musí teda posudzovať prísnejšie (I. ÚS 11/08, I. ÚS 306/2016, I. ÚS 100/2017, II. ÚS 239/2020). Nemožno pochybovať o tom, že aj povaha predmetného trestného činu si vyžaduje osobitnú starostlivosť orgánov činných v trestnom konaní a všeobecného súdu o naplnenie účelu trestného konania, čo okrem iného znamená, že orgány činné v trestnom konaní a všeobecný súd majú povinnosť organizovať svoj procesný postup tak, aby vec bola čo najrýchlejšie prejednaná a skončená, aby sa čo najskôr odstránil stav právnej neistoty strán v trestnom konaní.

IV.1. K namietanému postupu mestského súdu (okresného súdu) v napadnutom konaní:

27. Judikatúra ústavného súdu sa ustálila v tom, že otázka, či v konkrétnom prípade bolo porušené základné právo na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov, sa skúma vždy s ohľadom na konkrétne okolnosti každého jednotlivého prípadu, a to najmä podľa týchto troch základných kritérií: právna a faktická zložitosť veci, o ktorej súd rozhoduje, správanie účastníka súdneho konania (strany v spore) a postup samotného súdu (napr. I. ÚS 41/02). V súlade s judikatúrou EŠLP ústavný súd prihliada aj na predmet sporu (povahu veci) v posudzovanom konaní a jeho význam pre sťažovateľa (napr. I. ÚS 19/00, I. ÚS 54/02, II. ÚS 32/02).

28. Pri posudzovaní prvého kritéria – zložitosti veci dospel ústavný súd k záveru, že vo veci ide o rozhodovanie o vine a treste sťažovateľa ako obžalovaného na základe obžaloby podanej prokurátorom. Z právnej kvalifikácie skutku vyplýva, že skutok je právne kvalifikovaný ako trestný čin neodvedenia dane a poistného podľa § 148a ods. 1, ods. 2 písm. a) Trestného zákona. V predmetnej trestnej veci nemožno identifikovať prvky skutkovej alebo právnej zložitosti veci. Napadnuté konanie od podania obžaloby (24. apríla 2006) do rozhodnutia krajského súdu o zamietnutí sťažnosti prokurátora proti uzneseniu o zastavení trestného stíhania (25. júna 2024) trvalo 18 rokov a 2 mesiace.

29. Z hľadiska hodnotenia povahy veci sa ústavný súd oprel o všeobecnú zásadu uznávanú aj v judikatúre EŠLP, podľa ktorej sa primeraná lehota na konanie v trestných veciach v dôsledku mimoriadne citlivého zásahu do sféry osobných práv a slobôd, ktorý je s priebehom trestného

procesu spojený, musí posudzovať prísnejšie (I. ÚS 11/08, I. ÚS 306/2016, I. ÚS 100/2017, II. ÚS 239/2020, IV. ÚS 178/2022).

30. Ďalším kritériom, podľa ktorého ústavný súd hodnotil, či v napadnutom konaní došlo k zbytočným priet'ahom, bolo správanie s'ťažovateľa ako strany napadnutého konania. Vychádzajúc z ústavnej s'ťažnosti a vyjadrení mestského súdu a krajského súdu, ústavný súd konštatuje, že správanie s'ťažovateľa nijako významne neprispelo k celkovej dĺžke napadnutého konania. Neobstojí námietka mestského súdu, že daný stav (nerozhodnutie vo veci samej) spôsobil sám s'ťažovateľ tým, že sa proti nemu viedli viaceré súdne trestné konania. Takáto procesná situácia nie je výnimočnou okolnosťou, ktorá by bránila v postupe v konaní, v dokazovaní a napokon aj v meritórnom rozhodnutí. Na takúto situáciu môže štandardne reagovať konajúci súd, ktorý vydáva rozsudok po právoplatnosti iného skoršieho odsudzujúceho rozsudku, prípadne na takýto stret trestných stíhaní možno reagovať v odvolacom konaní. Nie je ústavne udržateľné vyčkávať vyše 18 rokov na výsledok iných trestných konaní.

31. Ďalším kritériom, podľa ktorého ústavný súd hodnotí, či v napadnutom konaní došlo k zbytočným priet'ahom, je postup okresného súdu v napadnutom konaní. Ústavný súd pritom vychádzal zo svojej konštantnej judikatúry, v zmysle ktorej zbytočné priet'ahy v konaní môžu byť zapríčinené nielen samotnou nečinnosťou všeobecného súdu, ale aj jeho neefektívnou činnosťou, teda takým konaním, ktoré nevedie efektívne k odstráneniu právnej neistoty (II. ÚS 32/03, IV. ÚS 267/04, IV. ÚS 182/08).

32. V tejto súvislosti ústavný súd poukazuje na to, že napadnuté konanie v čase rozhodovania ústavného súdu už bolo právoplatne skončené, pričom celkovo trvalo 18 rokov a 2 mesiace. Celková dĺžka napadnutého konania sama osebe je dôkazom nečinnosti súdu prvého stupňa a jeho neefektívneho postupu, a to bez potreby analyzovať jednotlivé obdobia nečinnosti prípadne neefektívneho postupu. Takúto dĺžku súdneho trestného konania – osobitne na jednom stupni súdnej sústavy – považuje ústavný súd samu osebe za ústavne neakceptovateľnú (napr. m. m. IV. ÚS 127/08, IV. ÚS 383/08, IV. ÚS 82/2010, IV. ÚS 535/2013, II. ÚS 481/2017). Ani súbeh trestných konaní neospravedľňuje takúto dĺžku napadnutého konania.

33. Vychádzajúc z petitu ústavnej s'ťažnosti, ústavný súd neposudzoval ústavnú akceptovateľnosť postupu orgánov činných v trestnom konaní v prípravnom konaní, t. j. po vznesení obvinenia a do podania obžaloby.

34. Na podklade skutočností uvedených v bodoch 28 až 33 tohto nálezu ústavný súd dospel k záveru, že súd prvého stupňa v napadnutom konaní pri prejednávaní trestnej veci postupoval neefektívne a nesústredene a bol nečinný. Súd prvého stupňa teda nezvolil taký procesný postup, ktorý by smeroval k rýchlemu rozhodnutiu veci samej, a tým aj k rýchlemu odstráneniu právnej neistoty s'ťažovateľa ako obžalovaného v predmetnom trestnom konaní súdnom. Týmto postupom tak bolo v napadnutom konaní porušené základné právo s'ťažovateľa na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a jeho právo na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, preto ústavný súd rozhodol v súlade s čl. 127 ods. 2 prvou vetou ústavy a § 133 ods. 1 zákona o ústavnom súde tak, ako to je uvedené v bode 1 výroku tohto nálezu.

35. Napadnuté konanie bolo v čase rozhodovania ústavného súdu právoplatne skončené, preto ústavný súd považoval za nadbytočné rozhodovať o príkaze mestskému súdu, aby v napadnutom konaní konal bez zbytočných prietáhov.

36. V posudzovanom období v napadnutom konaní konal pôvodne Okresný súd Košice II a následne od 1. júna 2023 Mestský súd Košice. V zmysle § 18m ods. 1 zákona č. 371/2004 Z. z. o sídlach a obvodoch súdov Slovenskej republiky a o zmene zákona č. 99/1963 Zb. Občiansky súdny poriadok v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o sídlach a obvodoch súdov“) sa Okresný súd Košice I od 1. júna 2023 označuje ako Mestský súd Košice. Podľa § 18m ods. 2 zákona o sídlach a obvodoch súdov výkon súdnictva, všetky práva a povinnosti vrátane správy majetku štátu, práv a povinností z pracovnoprávných vzťahov a štátnozamestnaneckých vzťahov a iných právnych vzťahov a práv a povinností z osobitných vzťahov sudcov a prísediacich z radov občanov k štátu prechádzajú od 1. júna 2023 z Okresného súdu Košice II a Okresného súdu Košice-okolie na Mestský súd Košice. Z uvedeného dôvodu sa výroky tohto nálezu vzťahujú výlučne na Mestský súd Košice, ktorý je zároveň označený ako porušovateľ špecifikovaných práv sťažovateľa, hoci ide o posudzovanie obdobia, keď konal ešte aj Okresný súd Košice II.

IV.2. K postupu krajského súdu a jeho uzneseniu:

37. Sťažovateľ namieta, že k celkovej dĺžke napadnutého konania prispel aj krajský súd, keď uznesením z 15. marca 2023 zrušil uznesenie okresného súdu o zastavení trestného stíhania z 3. januára 2023, pričom pre tento postup neuviedol dostatočné dôvody. Týmto spôsobom krajský súd tiež porušil označené práva podľa ústavy a dohovoru.

38. Na účely posúdenia opodstatnenosti námietok sťažovateľa v tejto časti ústavnej sťažnosti ústavný súd preskúmal odôvodnenie uznesenia krajského súdu z 15. marca 2023. Z tohto pohľadu za rozhodujúci považoval predposledný odsek na s. 5 uznesenia, kde krajský súd uviedol, že sa stotožnil s námietkou prokurátora, podľa ktorej odôvodnenie uznesenia okresného súdu neobsahuje také skutočnosti, ktoré by boli odrazom reálneho plynutia času a relevantných skutočností, čo spôsobuje, že uznesenie okresného súdu je „*nepreskúmateľné a zmätočné*“. Prokurátor v sťažnosti okrem iných namietal, že ESLP pri aplikácii čl. 6 ods. 1 dohovoru nestanovil všeobecne platnú akceptovateľnú dĺžku konania. Primeranosť dĺžky súdneho konania je potrebné posúdiť vzhľadom na konkrétne okolnosti veci, osobitne vzhľadom na zložitosť veci, správanie účastníkov konania a postup súdu.

39. Na účely aktuálne prerokúvanej veci považoval ústavný súd kasačné uznesenie krajského súdu za dostatočne jasne a zrozumiteľne odôvodnené. Zároveň ústavný súd akceptoval aj obranu krajského súdu vo vyjadrení k ústavnej sťažnosti, podľa ktorej krajský súd rozhodol v primeranej lehote, keď sťažnostné konanie netrvalo ani dva mesiace. Predmetná vec napadla krajskému súdu 31. januára 2023, krajský súd rozhodol o sťažnosti na neverejnom zasadnutí 15. marca 2023, pričom uznesenie krajského súdu bolo vyhotovené a expedované 31. marca 2023.

40. Vychádzajúc z uvedených skutočností, ústavný súd dospel k záveru, že postupom krajského súdu a jeho uznesením nebolo porušené základné právo sťažovateľa podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a jeho právo podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, preto v tejto časti ústavnej sťažnosti sťažovateľa nevyhovelo (bod 4 výroku tohto nálezu).

V.

Primerané finančné zadosťučinenie

41. Podľa čl. 127 ods. 3 ústavy ústavný súd môže svojím rozhodnutím, ktorým vyhovie sťažnosti, priznať tomu, koho práva podľa odseku 1 boli porušené, primerané finančné zadosťučinenie.
42. Podľa § 133 ods. 3 písm. e) zákona o ústavnom súde ak ústavný súd ústavnej sťažnosti vyhovie, môže priznať sťažovateľovi primerané finančné zadosťučinenie, ak o to požiadal.
43. Cieľom primeraného finančného zadosťučinenia je dovŕšenie ochrany porušeného základného práva v prípadoch, v ktorých sa zistilo, že k porušeniu došlo spôsobom, ktorý vyžaduje poskytnutie vyššieho stupňa ochrany, nielen vyslovenie porušenia, prípadne príkaz na ďalšie konanie bez porušovania základného práva (m. m. IV. ÚS 210/04, I. ÚS 164/2018).
44. Prihliadajúc na petit ústavnej sťažnosti, ústavný súd konštatuje, že sťažovateľ si uplatnil primerané finančné zadosťučinenie v sume 25 000 eur, ktoré odôvodnil skutočnosťami bližšie uvedenými v bode 13 tohto nálezu.
45. Pri rozhodovaní o primeranom finančnom zadosťučinení ústavný súd vychádza zo zásad spravodlivosti, z ktorých vychádza aj ESLP, ktorý spravodlivé finančné zadosťučinenie podľa čl. 41 dohovoru priznáva so zreteľom na konkrétne okolnosti prípadu.
46. Zohľadňujúc konkrétne okolnosti posudzovanej veci, ústavný súd v neprospech okresného súdu hodnotil predovšetkým jeho celkovo nesústreďený a neefektívny postup v napadnutom konaní a jeho nečinnosť, ktorá vyústila do extrémnej a celkom zjavne ústavne neakceptovateľnej dĺžky napadnutého konania. Ústavný súd tiež zohľadnil potrebu prísnejšieho posudzovania postupu všeobecného súdu v trestných veciach vzhľadom na dopad pretrvávajúceho trestného obvinenia predovšetkým na osobnostné práva obvineného (obžalovaného). Do určitej miery prihliadol aj na obranu mestského súdu spočívajúcu v tom, že sťažovateľ v priebehu trestného konania nevyužil dostupné právne prostriedky nápravy (sťažnosť pre nečinnosť podľa § 55 ods. 3 Trestného poriadku). Ústavný súd napokon prihliadol aj na štádium trestného konania, v ktorom sťažovateľ pristúpil k podaniu ústavnej sťažnosti. Sťažovateľ ústavnú sťažnosť podal po doručení kasačného uznesenia krajského súdu a po opätovnom zastavení trestného stíhania uznesením mestského súdu z 19. marca 2024. Z odôvodnenia uznesenia krajského súdu bolo zjavné, že dôvodom zrušenia (prvého) uznesenia o zastavení trestného stíhania bola zmätočnosť a nepreskúmateľnosť tohto rozhodnutia. Mestský súd následne rozhodol (druhým) uznesením o zastavení trestného stíhania. Ak teda sťažovateľ podal ústavnú sťažnosť v danej procesnej situácii, ústavný súd konštatuje, že sťažovateľ tak nekonal v záujme efektívnej ochrany svojho práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, ktorých obsahom je primárne a materiálne odstránenie stavu právnej neistoty, ktorá nastane právoplatnosťou rozhodnutia súdu. Materiálna kompenzácia je len sekundárnym, a nie primárnym dôsledkom ich porušenia (m. m. IV. ÚS 419/2020, IV. ÚS 248/2021, IV. ÚS 315/2021). V danom procesnom štádiu pritom právna neistota sťažovateľa bola do veľkej miery už eliminovaná, keď mestský súd opätovne zastavil trestné stíhanie, reflektujúc na právny názor krajského súdu v kasačnom rozhodnutí. Na podklade týchto skutočností ústavný súd dospel k záveru, že v danom prípade je spravodlivé a konkrétnym okolnostiam posudzovanej veci primerané priznanie finančného zadosťučinenia sťažovateľovi

v sume 9 000 eur (bod 2 výroku tohto nálezu). Vzhľadom na priznanie finančného zadost'učinenia v sume 9 000 eur oproti s'ťažovateľom navrhovanej sume 25 000 eur vo zvyšnej časti ústavný súd ústavnej s'ťažnosti nevyhovel (bod 4 výroku tohto nálezu).

VI. Trovy konania

47. Ústavný súd priznal s'ťažovateľovi (§ 73 ods. 3 zákona o ústavnom súde) nárok na náhradu trov konania v celkovej sume 856,75 eur.

48. Návrh na priznanie trov právneho zastúpenia ústavný súd posudzoval podľa vyhlášky Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 655/2004 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb v znení neskorších predpisov (ďalej len „vyhláška“). S'ťažovateľovi priznal trovy právneho zastúpenia za 2 úkony právnej služby (prevzatie a príprava zastúpenia, písomné podanie ústavnej s'ťažnosti) podľa § 13a ods. 1 písm. a) a c) vyhlášky. Ústavný súd vychádzal zo základnej sadzby tarifnej odmeny za jeden úkon právnej služby za rok 2024 v sume 343,25 eur (1/4 výpočtového základu podľa § 11 ods. 3 vyhlášky), tiež zo sadzby za náhradu hotových výdavkov (režijný paušál) za každý úkon právnej služby za rok 2024 v sume 13,73 eur (1/100 výpočtového základu podľa § 16 ods. 3 vyhlášky), čo spolu predstavuje sumu 713,96 eur. Vychádzajúc zo zistenia, že právny zástupca s'ťažovateľa je platcom dane z pridanej hodnoty (zistené zo stránky www.financnasprava.sk), uvedená suma bola zvýšená o túto daň vo výške 20 % podľa § 18 ods. 3 vyhlášky a podľa zákona č. 222/2004 Z. z. o dani z pridanej hodnoty v znení neskorších predpisov o sumu 142,79 eur. Hodnota náhrady trov konania takto predstavuje sumu 856,75 eur (bod 3 výroku tohto nálezu).

49. Priznanú náhradu trov právneho zastúpenia je mestský súd povinný zaplatiť na účet právneho zástupcu s'ťažovateľa (§ 62 zákona o ústavnom súde v spojení s § 263 Civilného sporového poriadku) označeného v záhlaví tohto nálezu v lehote dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 3. septembra 2024

Miloš Maďar
predseda senátu